

3. Από διώκτης των Χριστιανών, Απόστολος των Εθνών

ι. «Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις;» - Η τύφλωση και η περίοδος της σιωπής (Πράξ 9,1- 19)

Έχετε ακούσει για τον Απόστολο Παύλο; Γνωρίζετε κάποια πράγματα για τη ζωή του; Ας δούμε το κείμενο που ακολουθεί: «Στο μεταξύ ο Σαύλος συνέχιζε να έχει απειλητικές και φονικές διαθέσεις για τους μαθητές του Κυρίου· πήγε στον αρχιερέα και του ζήτησε συστατικές επιστολές για τις συναγωγές στη Δαμασκό. Όποιους θα 'βρισκε εκεί να ακολουθούν την οδό του Κυρίου, άντρες και γυναίκες, ήθελε να τους φέρει δεμένους στην Ιερουσαλήμ» (Πράξ 9, 1-2).

Η πορεία του Παύλου προς τη Δαμασκό

Ο Σαούλ (Σαύλος) ήταν Ιουδαίος στην καταγωγή αλλά και Ρωμαίος πολίτης. Από μικρός γνώρισε τον μωσαϊκό Νόμο, ενώ στα χρόνια της νιότης του βρίσκεται στα Ιεροσόλυμα και μάλλον με εξέχουσες προσωπικότητες του θρησκευτικού περιβάλλοντος που επικρατούσε εκεί. Τότε επιδεικνύει ιδιαίτερο ζήλο για να συλληφθούν και να διωχθούν οι χριστιανοί, καθώς πίστευε με απόλυτη βεβαιότητα ότι αυτοί είναι εχθροί του Θεού.

Πηγή: Σωτήριος Δεσπότης / Νικόλαος Παύλου / Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Θέματα από την Αγία Γραφή. Α΄ Εκκλησιαστικού Γυμνασίου* (υπό έκδοση), σελ. 203.

Απόστολος Παύλος
(Θεφάνης ο Κρης, 16^{ος} αι.).
Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος

Ό,τι έκανε, το έπραττε με απόλυτη αφοσίωση· ήταν ολοκληρωτικά δοσμένος σε ό,τι θεωρούσε αληθινό και ηθικό. Αυτό σημαίνει ότι είχε ειλικρινή καρδιά. Κάποια ημέρα, καθώς πηγαίνει με συνοδεία φρουρών από τα Ιεροσόλυμα προς τη Δαμασκό για να συλλάβει χριστιανούς, του αποκαλύπτεται ο ίδιος ο Χριστός. Εκεί συμβαίνει το συγκλονιστικό γεγονός, που διαβάζουμε παρακάτω, και το οποίο άλλαξε όχι μόνο τη ζωή του Σαούλ, αλλά και όλου του κόσμου:

Η μεταστροφή του Αποστόλου Παύλου
(Caravaggio)

Καθώς πήγαινε, όταν πλησίαζε στη Δαμασκό, ξαφνικά τον φώτισε μια αστραπή από τον ουρανό. Αυτός έπεσε στη γη κι άκουσε μια φωνή να του λέει: «Σαούλ, Σαούλ, γιατί με καταδιώκεις;». Αυτός ρώτησε: «Ποιος είσαι, Κύριε;». Κι ο Κύριος απάντησε: «Εγώ είμαι ο Ιησούς, που εσύ τον καταδιώκεις. Σήκω όμως και μπες στην πόλη· εκεί θα σου πούνε τι πρέπει να κάνεις». [...] Στη Δαμασκό ζούσε ένας μαθητής που τον έλεγαν Ανανία. Σ' αυτόν φανερώθηκε σε όραμα ο Κύριος και του είπε: [...] «Πήγαινε, γιατί αυτόν τον διάλεξα εγώ για να τον χρησιμοποιήσω ως όργανο που θα με κάνει γνωστό στα έθνη και στους άρχοντές τους και στον ισραηλιτικό λαό. Κι εγώ θα του δείξω πόσα θα πρέπει να πάθει για χάρη του ονόματός μου».

(Πράξ 9, 3-16).

Ο Σαούλ μεταστρέφεται. Βαπτίζεται χριστιανός. Τόσο μεγάλη είναι η αγάπη του για τον Χριστό, που ποθεί να κηρύξει το Ευαγγέλιο σε όλον τον τότε γνωστό κόσμο. Γι' αυτό, ο Απόστολος Παύλος πραγματοποιεί μεγάλα ταξίδια, που ονομάστηκαν Ιεραποστολικές περιοδείες. Στο τέλος της ζωής του βρίσκεται στη Ρώμη, όπου υπομένει μαρτυρικό θάνατο στον διωγμό του αυτοκράτορα Νέρωνα.

Πηγή: Σωτήριος Δεσπότης / Νικόλαος Παύλου / Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Θέματα από την Αγία Γραφή. Α' Εκκλησιαστικού Γυμνασίου* (υπό έκδοση), σσ. 203-205.

ii. Φίλιπποι: Η πύλη του Χριστιανισμού στην Ευρώπη

Σε ευρωπαϊκό έδαφος ο Χριστιανισμός παρουσιάζεται για πρώτη φορά μέσω του κηρύγματος του Αποστόλου Παύλου. Ξέρετε ποια ήταν η πρώτη Εκκλησία που ιδρύθηκε στην Ευρώπη; Θα λύσουμε την απορία μας, αν διαβάσουμε παρακάτω ένα όμορφο κείμενο από το βιβλίο των Πράξεων:

Οι Ιεραποστολικές Περιοδοίες του Αποστόλου Παύλου

«[...] κατέβηκαν στην Τρωάδα. Εκεί ο Παύλος είδε τη νύχτα ένα όραμα: ένας Μακεδόνας στεκόταν μπροστά του και τον παρακαλούσε λέγοντας: «Πέρασε στη Μακεδονία και βοήθησε μας». [...] Από την Τρωάδα αποπλεύσαμε και πήγαμε κατευθείαν στη Σαμοθράκη και την επόμενη στη Νεάπολη.

Καβάλα. Μνημείο Αποστόλου Παύλου. Κατά την παράδοση εδώ αποβίβαστηκε ο Απόστολος Παύλος καθώς ερχόταν από τη Σαμοθράκη. Στο ψηφιδωτό διακρίνεται το όραμα με τον Μακεδόνα βασιλιά

Από 'κει πήγαμε στους Φιλίππους, που είναι η σπουδαιότερη πόλη της περιοχής εκείνης της Μακεδονίας, αποικία των Ρωμαίων.

(Πράξ 16, 8-11)

Ο ποταμός Ζυγάκτης στους Φιλίππους (κοντά στην σημερινή Καβάλα), όπου σύμφωνα με την παράδοση ο Απόστολος Παύλος βάπτισε την Αγία Λυδία

Κατά τη διάρκεια της 2^{ης} Ιεραποστολικής του περιόδου, αφού βλέπει το όραμα στην Τρώαδα της Μικράς Ασίας (εκεί βρισκόταν παλαιότερα η Τροία που γνωρίζουμε από την *Ιλιάδα* του Ομήρου), ο Απόστολος Παύλος πηγαίνει στη Σαμοθράκη, κατόπιν στη Νεάπολη (τη σημερινή Καβάλα) και στη συνέχεια στους Φιλίππους.

Εκεί συναντά τη Λυδία, η οποία βαπτίζεται χριστιανή και μαζί της όλη η οικογένειά της. **Η Αγία Λυδία είναι η πρώτη Ευρωπαϊά χριστιανή. Και στους Φιλίππους ιδρύεται η πρώτη χριστιανική Εκκλησία στην Ευρώπη.**

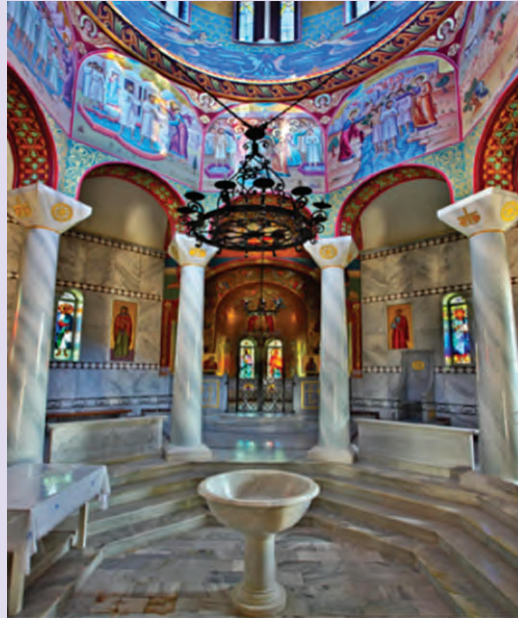
Πηγή: Σωτήριος Δεσπότης / Νικόλαος Παύλου / Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Θέματα από την Αγία Γραφή. Α' Εκκλησιαστικού Γυμνασίου* (υπό έκδοση), σσ. 205-206.

Φίλιπποι. Βασιλική Β' (6^{ος} αι.)

Η Αγία Λυδία
η Φιλιππησία

Το Βαπτιστήριο
της Αγίας Λυδίας
στους Φιλίππους
(άποψη από
το εσωτερικό
του Ιερού Ναού)

iii. Ο Απόστολος Παύλος στην Αθήνα

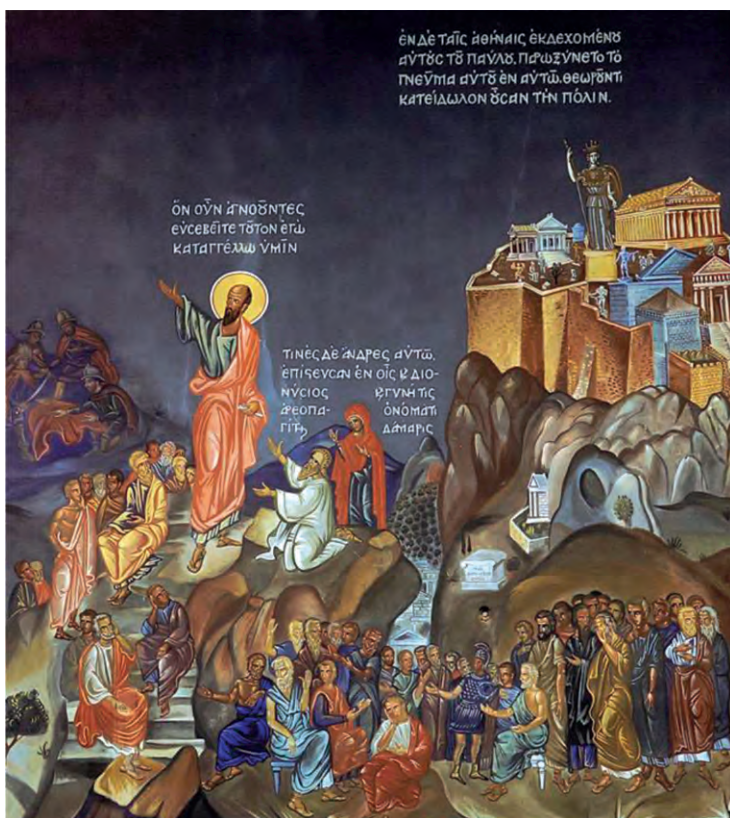
Κατά τη διάρκεια της Β΄ Ιεραποστολικής περιόδου του, ο Απόστολος Παύλος, αφού επισκέφθηκε τους Φιλίππους, τη Θεσσαλονίκη και τη Βέροια, πηγαίνει στην Αθήνα, στην πόλη όπου γεννήθηκε η δημοκρατία και καλλιεργούνταν η φιλοσοφία. Εκεί, λοιπόν, οδηγείται στον Άρειο Πάγο. Το βιβλίο των Πράξεων μας εξιστορεί τα ακόλουθα:

Στάθηκε, λοιπόν, ο Παύλος στη μέση του Αρείου Πάγου και είπε: «Αθηναίοι! Σας βλέπω ευλεβέστατους από κάθε άποψη. Πράγματι, ενώ περιδιάβαζα την πόλη σας και έβλεπα τους ιερούς σας τόπους, βρήκα ανάμεσα σ' αυτούς κι ένα βωμό, με την επιγραφή "στον Άγνωστο Θεό". Αυτόν, λοιπόν, που εσείς τον λατρεύετε χωρίς να τον γνωρίζετε, αυτόν εγώ τώρα σας τον κάνω γνωστό».

(Πράξ 17, 22-23)

Ο λόφος του Αρείου Πάγου
στην Αθήνα, όπου κήρυξε
ο Απόστολος Παύλος

Ο Απόστολος Παῦλος κηρύττει στον Ἄρειο Πάγο (Σπύρος Βασιλείου, Ι. Ν. Αγίου Διονυσίου, Αθήνα)

Ο λόγος του Αποστόλου Παύλου στην Αθήνα έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία για την ιστορία του Χριστιανισμού γενικότερα. Είναι μια μεγαλειώδης προσπάθεια να συνομιλήσουν μεταξύ τους δύο πολύ σημαντικοί τρόποι σκέψης της εποχής εκείνης: Η Ιουδαιοχριστιανική παράδοση από τη μια, και η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από την άλλη. Είναι δηλ. ένας διάλογος ανάμεσα στην «Ιερουσαλήμ» και την «Αθήνα». Με πιο απλά λόγια, θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένας διάλογος μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Με τον τρόπο αυτό, ο Χριστιανισμός για πρώτη φορά καθίσταται γνωστός στους κύκλους των διανοουμένων του ελληνορωμαϊκού κόσμου.

Η ομιλία του Αποστόλου Παύλου στην Αθήνα μπορεί να μην κέρδισε πολλούς ακροατές. Ωστόσο, υπήρξαν και ορισμένοι που γοητεύτηκαν από το περιεχόμενο των λόγων του, πίστεψαν στον Χριστό και βαπτίσθηκαν.

Ένας από αυτούς ήταν και ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ο οποίος μαρτύρησε για την αγάπη του Χριστού και σήμερα είναι ο πολιούχος της Αθήνας.

Πηγή: Σωτήριος Δεσπότης / Νικόλαος Παύλου / Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Θέματα από την Αγία Γραφή. Α' Εκκλησιαστικού Γυμνασίου* (υπό έκδοση), σελ. 207.

Ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

iv. Τα γράμματα του Παύλου – κατάθεση καρδιάς

Γνωρίζουμε το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου μέσα από τις Επιστολές του. Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας μας, συνέγραψε 14 Επιστολές, στις οποίες μπορούμε να αφουγκραστούμε τη σκέψη του, τα συναισθήματά του, τη διδασκαλία του και προπάντων την άπειρη αγάπη του για τον Χριστό. Στις επιστολές αυτές ο Απόστολος των Εθνών (όπως ονομάστηκε ο Παῦλος) απευθύνεται στα πνευματικά του παιδιά, σαν στοργικός πατέρας και σαν δάσκαλος που μεριμνά για την πρόοδο των μαθητών του. Δεν πρόκειται για απλά θεολογικά κείμενα, αλλά κάτι πολύ περισσότερο: είναι μια κατάθεση καρδιάς. Ο Παῦλος «ανοίγει» την καρδιά

Αν μπορώ να λαλώ όλες τις γλώσσες των ανθρώπων, ακόμα και των αγγέλων, αλλά δεν έχω αγάπη για τους άλλους, οι λόγοι μου ακούγονται σαν ήχος χάλκινης καμπάνας ή σαν κυμβάλου αλαλαγμός. [...] Εκείνος που αγαπάει, όλα τα ανέχεται· σε όλα εμπιστεύεται, για όλα ελπίζει, όλα τα υπομένει. Ποτέ η αγάπη δε θα πάψει να υπάρχει.

(Α΄ Κορ , 13, 1-8)

του και προσπαθεί να μεταδώσει όλην αυτή την πνευματική φλόγα που έχει μέσα του. Τίποτα δεν τον φοβίζει· τίποτα δεν τον κλονίζει· τίποτα δεν μπορεί να τον σταματήσει! Και έτσι διακηρύττει:

Το κήρυγμα για το σταυρικό θάνατο του Χριστού είναι μωρία γι' αυτούς που πάνε προς το χαμό τους· για μας όμως που είμαστε στο δρόμο της σωτηρίας είναι η δύναμη του Θεού.

(Α΄ Κορ. 1, 18)

Ο άγιος Παύλος συγγράφει τις Επιστολές του
(Valentin de Boulogne)

Ουσιαστικά, κάνει κάτι πολύ «αλλόκοτο» για την εποχή του: παρουσιάζει ένα όργανο ατιμωτικό, όργανο θανάτου, δηλ. τον σταυρό, ως το κατεχοχήν μέσο της σωτηρίας. Δεν είναι όμως ένας οποιοσδήποτε σταυρός, αλλά ο σταυρός του Χριστού, που πέθανε και αναστήθηκε για χάρη του ανθρώπου. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, ομολογεί ότι:

Όλα τα μπορώ χάρη στο Χριστό που με δυναμώνει.

(Φίλιπ 4,13)

Χαρίζοντας κάθε δευτερόλεπτο της ζωής του στον Χριστό, προσφέροντάς την γι' Αυτόν, τελικά, λίγο πριν οδηγηθεί στο μαρτύριο, με παρρησία λέει τα εξής:

[...] έφτασε ο καιρός να φύγω από τον κόσμο. Αγώνιστηκα τον ωραίο αγώνα, έτρεξα το δρόμο ως το τέλος, φύλαξα την πίστη. Τώρα πια με περιμένει το στεφάνι της δικαιοσύνης.

(Β΄ Τιμ 4, 6-8)

Πηγή: Σωτήριος Δεσπότης / Νικόλαος Παύλου / Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Θέματα από την Αγία Γραφή. Α΄ Εκκλησιαστικού Γυμνασίου* (υπό έκδοση), σελ. 208.

Ερωτήσεις - Προτάσεις για εργασίες και δραστηριότητες στην τάξη

1. Συζητήστε με τον/την διπλανό/ή σας τα παρακάτω ερωτήματα: -Ποιες πόλεις επισκέφτηκε ο Παύλος στη Β΄ Αποστολική περιοδεία; Γνωρίζετε κάποια ιστορικά στοιχεία για τις πόλεις αυτές; Στη συνέχεια ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης τα συμπεράσματα της συζήτησής σας.
2. Ένας μαθητής υποδύεται τον Απόστολο Παύλο και διηγείται στην ολομέλεια της τάξης το συγκλονιστικό γεγονός που διαδραματίστηκε στον δρόμο για τη Δαμασκό.
3. Σε ένα μεγάλο χαρτί σχεδιάζει ο/ καθηγητής/τρια σας το περίγραμμα μιας ανθρώπινης μορφής. Η μορφή αυτή υποτίθεται ότι αναπαριστά τον Απόστολο Παύλο. Κατόπιν, ο/ καθηγητής/τρια αναρτά στον τοίχο το περίγραμμα αυτό. Στη συνέχεια, οι μαθητές καλούνται να γράψουν:
 - α. εντός του περιγράμματος τις σκέψεις και τα συναισθήματα του Αποστόλου Παύλου τη στιγμή που κηρύττει στον Άρειο Πάγο στην Αθήνα.
 - β. εκτός του περιγράμματος τις σκέψεις και τα συναισθήματα των Αθηναίων-ακροατών του Αποστόλου Παύλου.
4. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τις ιεραποστολικές περιοδείες του Αποστόλου Παύλου.
5. Ένας μαθητής υποδύεται τον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη και διηγείται στην ολομέλεια της τάξης τα γεγονότα της επίσκεψης του Αποστόλου Παύλου στην Αθήνα.
6. Δημιουργία κολλάζ με χάρτες της Αθήνας της εποχής της επίσκεψης του Παύλου.
7. Εκπαιδευτική εκδρομή στους Φιλίππους. Επίσκεψη-ξενάγηση στον χώρο όπου φυλακίστηκε ο Απόστολος Παύλος.

